

## Etusivu&gt;Kanteen nostaminen&gt;Missä ja miten?&gt;Asian vieminen tuomioistuimeen

## Asian vieminen tuomioistuimeen

Kroatia

**1 Onko asia välttämättä vietävä tuomioistuimeen vai onko olemassa muita vaihtoehtoja?**

Osapuolet voivat ratkaista riidan oikeudessa, mutta on myös tuomioistuimen ulkopuolisia riidanratkaisumenettelyjä. Kroatiassa tällaisia menettelyjä ovat väliliesmenettely, sovittelu ja muut oikeudelliset menettelyt, joiden tavoitteena on sovintoratkaisu.

Yksityisoikeudellisten, kaupallisten, työhön liittyvien ja osapuolten muihin tahdonvaltaisiin oikeuksiin liittyvien riitojen sovittelusta säädetään sovitteilla ( *Zakon o mirenju*; Kroatian virallisen lehden (*Narodne Novine*) nro 18/11). Sovittelu (latinaksi *mediare* = sovittaa, toimia välittäjänä) tarkoittaa käytetystä nimityksestä (*mirenje, medijacija, posredovanje, koncilijacija*) riippumatta menettelyä, jossa osapuolet pyrkivät ratkaisemaan riitansa tekemällä sopimuksen, jonka kumpikin voi hyväksyä ja joka on heidän tarpeidensa ja etujensa mukainen, puolueettoman kolmannen osapuolen eli yhden tai useamman sovittelijan (*posrednik, medijator, koncilijator*) avulla. Sovittelija auttaa osapuolia pääsemään sovintoon, mutta hänellä ei ole valtaa määrätä sitovaa ratkaisua. Sovittelu toteutetaan osapuolten sopimalla tavalla. Se on valinnainen menettely, jonka osapuolet ovat itsenäisiä. Lisäksi se on vapaaehtoinen, molempien suostumukseen perustuva, epämuodollinen ja luottamuksellinen, ja osapuolet ovat siinä tasa-arvoisia.

Väliliesmenettely (*arbitraža* tai *izbrano suđenje*) on puolestaan väliliesoikeudessa tapahtuva menettely riippumatta siitä, vastaako siitä oikeushenkilö vai oikeushenkilön elin, joka organisoi ja toteuttaa väliliesoikeuksien työtä. Väliliesmenettely on vapaaehtoinen, nopea, tehokas ja yksityinen tapa ratkaista riidat. Siinä osapuolet sopivat seuraavista seikoista: kuka toimii tuomarina riidan syntyessä, väliliesmenettelyn paikka, sovellettavat aineellisen oikeuden ja prosessioikeuden säännökset ja väliliesmenettelyssä käytettävä(t) kieli (kielet). Väliliesoikeuden päätös, joka perustuu asian tosiseikkoihin, vastaa tuomioistuimen lopullista päätöstä.

Siviiliprosessilaissa (*Zakon o parničnom postupku*; virallisen lehden nrot 53/91, 91/92, 112/99, 129/00, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 25/13, 89/14 ja 70/19) säädetään, että tuomioistuin voi tapauksen olosuhteet – erityisesti osapuolten ja heihin liittyvien kolmansien edut, heidän suhteidensa keston ja keskinäisen riippuvuutensa – huomioon ottaen antaa oikeuden istunnossa tai sen ulkopuolella osapuolille päätöksen, jossa se kehottaa heitä aloittamaan sovittelemisen 8 päivän kuluessa tai ehdottaa riidan ratkaisemista sovittelemisen alkuun. Tuomioistuin kertoo osapuolille valmisteluistunnon mahdollisuudesta sovittelemista riita joko tuomioistuimessa tai sovintomenettelyssä ja selittää tarjolla olevat vaihtoehdot tarkemmin.

Tiettyissä tapauksissa (kanteen nostaminen Kroatian tasavaltaa vastaan) kanteen nostamista harkitsevalle henkilölle on velvollisuus ottaa ennen kanteen nostamista yhteyttä syyttäjänvirastoon, jolla on alueellinen ja asiallinen toimivalta edustaa valtiota oikeudessa, jos sitä vastaan nostetaan kanne, ja pyytää riidan sovittelua. Tämä ei kuitenkaan ole mahdollista tapauksissa, joissa kanteen nostamiselle on lakisääteinen määräaika. Riidan sovittelua koskevan hakemuksen on sisällettävä samat tiedot, jotka vaaditaan kannetta nostettaessa.

**2 Onko asian vireillepanolle jokin määräaika?**

Kanteen nostamisen aikaraja määräytyy kanteen tyypin ja oikeudellisen luonteen mukaan. Esimerkiksi työpaikkaan liittyvien oikeuksien suojaamisen yhteydessä työntekijän on toimitettava loukatun oikeuden suojaamista koskeva hakemus tuomioistuimelle viidentoista päivän kuluessa siitä, kun työntekijä on toimittanut oikeuksiensa suojaamista koskevan pyynnön työnantajalleen. Tämä aikaraja ei koske tapauksia, joissa on kyse työsuhteeseen perustuvasta vahingonkorvausvaatimuksesta tai muusta rahallisesta vaatimuksesta.

**3 Onko asia vietävä tuomioistuimeen juuri tässä jäsenvaltiossa?**

Kyllä. Kroatiassa tuomioistuimet antavat yksityisoikeudellisissa menettelyissä päätökset laissa määritetyn asiallisen toimivaltansa puitteissa. Tuomiovaltaa käyttävät yleiset tuomioistuimet, erityistuomioistuimet ja Kroatian korkein oikeus.

Yleisiä tuomioistuimia ovat kunnalliset tuomioistuimet (*općinski sud*) ja maakunnalliset tuomioistuimet (*županijski sud*). Erityistuomioistuimia ovat kauppatuomioistuimet (*trgovački sud*), hallintotuomioistuimet (*upravni sud*), rikostuomioistuimet (*prekršajni sud*), korkein hallinto-oikeus (*Visoki upravni sud*) ja ylin rikostuomioistuin (*Visoki prekršajni sud*).

Maan ylin tuomioistuin on Kroatian korkein oikeus (*Vrhovni sud Republike Hrvatske*).

Lailla voidaan perustaa myös muita yleisiä tai erityistuomioistuimia niiden asiallisen toimivallan tai tiettyjen oikeusalojen perusteella.

**4 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon oma kotipaikkani ja vastapuolen kotipaikka ja muut kanteeni käsittelypaikkaan vaikuttavat tekijät?**

Toimivaltainen tuomioistuin on yleensä se tuomioistuin, jolla on yleinen alueellinen toimivalta vastaajan osalta, eli sen alueen tuomioistuin, jossa vastaajan kotipaikka on. Jos vastaajalla ei ole pysyvää asuinpaikkaa Kroatiassa, yleinen alueellinen toimivalta on sen alueen tuomioistuimella, jolla vastaajan väliaikainen asuinpaikka sijaitsee.

Jos vastaajalla on pysyvän asuinpaikan lisäksi myös väliaikainen asuinpaikka jollain muulla paikkakunnalla ja jos olosuhteiden perusteella voidaan päätellä, että vastaaja oleskelee siellä pidempään, yleinen alueellinen toimivalta on myös tuomioistuimella, jonka alueella väliaikainen asuinpaikka sijaitsee.

Jos riita-asian vastaajana on pysyvästi ulkomailla asuva Kroatian kansalainen, jonka kansallinen viranomainen tai oikeushenkilö on lähettänyt ulkomaille töihin, yleinen alueellinen toimivalta on tuomioistuimella, jonka alueella henkilön viimeisin tiedossa oleva pysyvä asuinpaikka Kroatiassa sijaitsee.

Jos riitaan liittyy kansainvälisiä seikkoja, Kroatiassa sijaitseva tuomioistuin on toimivaltainen, kun niin on nimenomaisesti mainittu laissa tai kansainvälisessä sopimuksessa. Jos laissa tai kansainvälisessä sopimuksessa ei nimenomaan mainita, että kroatialainen tuomioistuin on tiettyntyyppisessä riidassa toimivaltainen, kroatialainen tuomioistuin on toimivaltainen, kun näin voidaan päätellä Kroatian tuomioistuinten alueellista toimivaltaa koskevista säännöksistä.

**5 Mihin tuomioistuimeen minun on vietävä asia tässä jäsenvaltiossa, kun otetaan huomioon kanteen sisältö ja sen rahamääräinen arvo?**

Vastaus riippuu riidan tyypistä ja siviiliprosessilain säännöksistä, joilla säädelään alueelliseen ja asialliseen toimivaltaan liittyviä asioita.

Riita-asian arvolla ei ole merkitystä Kroatian tuomioistuinten alueellista ja asiallista toimivaltaa määritettäessä.

**6 Voinko panna asian vireille itse vai onko minun otettava avuksi oikeudellinen neuvonantaja, esimerkiksi asianajaja?**

Siviiliprosessilain säännösten mukaan osapuoli – luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö – voi valita vapaasti, edustaako hän itse itseään oikeudellisissa menettelyissä vai käydäänkö menettely edustajan, yleensä asianajajan, välityksellä, ellei siviiliprosessilaissa säädetä toisin.

Siviiliprosessilain 91 §:ssä osapuolten oikeutta edustaa itseään rajoitetaan kuitenkin merkittävästi: kiinteää omaisuutta koskevissa riidoissa, joiden kohteen arvo on yli 50 000 kunaa, oikeushenkilöitä saavat edustaa vain asianajajatutkinnon suorittaneet henkilöt.

Lisäksi siviiliprosessilain 91.a §:n mukaan osapuoli voi hakea lupaa päätöksen uudelleentarkasteluun tai toimittaa sitä koskevan hakemuksen edustajansa, ts. asianajajan, välityksellä, tai hän voi poikkeuksellisesti hakea lupaa tai toimittaa hakemuksen itse, jos hän on suorittanut asianajajatutkinnon. Vaihtoehtoisesti lupaa uudelleentarkasteluun voi hakea tai uudelleentarkasteluhakemuksen voi tehdä osapuolen nimissä henkilö, joka on siviiliprosessilain tai muun lain nojalla valtuutettu edustamaan osapuolta tässä ominaisuudessa, vaikkei hän harjoittaisi asianajajan ammattia, kunhan hän on suorittanut asianajajatutkinnon.

#### **7 Mihin on käytännössä otettava yhteyttä asian vireillepanoa varten: tuomioistuimen kansliaan, kirjaamoon vai johonkin muuhun hallintoelimeen?**

Yksityisoikeudellinen menettely pannaan vireille nostamalla toimivaltaisessa tuomioistuimessa kanne, joka toimitetaan tuomioistuimen kirjaamoon henkilökohtaisesti taikka postitse tai faksilla.

#### **8 Millä kielellä kanne laaditaan? Voiko sen tehdä suullisesti vai onko asia aina esitettävä kirjallisesti? Voiko kanteen toimittaa faksilla tai sähköpostilla?**

Yksityisoikeudellinen menettely käydään kroaatin kielellä latinalaista kirjaimistoa käyttäen, paitsi jos laissa säädetään muun kielen tai kirjaimiston käytöstä tietyissä tuomioistuimissa.

Menettelyn osapuolet ja muut asianomaiset toimittavat kanteet, valitukset ja muut asiakirjat tuomioistuimelle kroaatin kielellä ja latinalaista kirjaimistoa käyttäen.

Kanne voidaan toimittaa tuomioistuimen kirjaamoon henkilökohtaisesti tai postitse tai faksilla. Yleisin tapa on toimittaa se henkilökohtaisesti tai postitse. Siviiliprosessilain mukaan asiakirjat voidaan toimittaa myös sähköisesti. Tällöin asiakirjoissa on käytettävä hyväksyttyä sähköistä allekirjoitusta asiasta annettujen erityismääräysten mukaisesti.

#### **9 Onko kanteen nostamista varten valmiita lomakkeita? Jos ei ole, mitä asiakirjoja tuomioistuimelle on toimitettava?**

Lomakkeita käytetään vain eurooppalaisissa vähäisiin vaatimuksiin sovellettavissa menettelyissä. Lisätietoja on portaalin tietosivulla "[Vähäiset vaatimukset – Kroatia](#)".

Siviiliprosessilain mukaan kanteen on sisällettävä seuraavat tiedot: kannekirjelmä, joka sisältää varsinaisen asian ja sivuasiat, todisteet, seikat, joihin hakija perustaa kanteensa, näitä seikkoja tukevat todisteet ja muut tiedot, jotka on liitettävä kaikkiin tapauksen asiakirjoihin (siviiliprosessilain 106 §).

Kaikkien asiakirjojen ja kannekirjelmän on sisällettävä seuraavat tiedot: tuomioistuimen nimi, osapuolten ja heidän oikeudellisten edustajiensa (tai tapauksen mukaan asiamiestensä) nimet ja (pysyvä tai väliaikainen) asuinpaikka, asiakirjan toimittavan osapuolen henkilötunnus ja riidan aihe. Kantajan on myös allekirjoitettava lausumansa.

Osapuoli tai hänen edustajansa kirjoittaa allekirjoituksensa asiakirjan loppuun.

Jos lausuma sisältää vaatimuksen, osapuolen on ilmoitettava ne seikat, joihin hän perustaa vaatimuksensa, ja esitettävä tarvittaessa todisteet.

Tuomioistuin käsittelee kanteen, vaikka kantaja ei olisi ilmoittanut sen juridisia perusteita, ja vaikka hakija olisi ilmoittanut perusteet, ne eivät sido tuomioistuinta.

#### **10 Onko tuomioistuimelle maksettava jotain? Jos on, missä vaiheessa maksu peritään? Onko asianajajalle maksettava jo kanteen vireillepanosta alkaen?**

Osapuolten on maksettava oikeudenkäyntimaksut, joista on säädetty oikeudenkäyntimaksuista annetussa laissa (*Zakon o sudskim pristojbama*; virallisen lehden nro 118/18).

Oikeudenkäyntimaksut maksaa henkilö, jonka pyynnöstä tai jonka etujen ajamiseksi laissa säädettyihin toimiin ryhdytään.

Ellei oikeudenkäyntimaksuista annetussa laissa muuta säädetä, oikeudenkäyntimaksu peritään seuraavista:

asiakirjat (esim. kanteet, muutoksenhaut ja täytäntöönpanohakemukset) toimitushetkellä ja pöytäkirjaan liitettävät huomautukset pöytäkirjan valmistumishetkellä;

puolustuksen asiakirjat: kun menettely on saatettu päätökseen, maksu peritään kaikilta osapuolilta suhteutettuna siihen, mikä lopputulos on heidän kannaltaan;

sanatarkat istuntopöytäkirjat pyydettyäessä;

tuomioistuimen päätökset: kun osapuolelle tai tämän edustajalle toimitetaan jäljennös päätöksestä;

perintötodistukset: kun niistä tulee lopullisia;

akordi-, konkurssi- ja maksukyvyyttömyysmenettelyt: annettaessa pääasiasa koskeva päätös tai akordin hyväksymispäätös;

muut asiakirjat: pyydettyäessä tai asiaa vireille pantaessa.

Oikeudenkäyntimaksuissa yleissääntönä on, että hävinneen osapuolen on maksettava myös vastapuolen ja väliintulijan kustannukset kokonaisuudessaan.

Hävinneen osapuolen väliintulijan on korvattava toimistaan aiheutuneet kulut.

Asianajajien palkkioista ja kulukorvauksista säädetään asianajajista annetussa laissa (*Zakon o odvjetništvu*; virallisen lehden nrot 9/94, 117/08 (käännös), 50/09, 75/09, 18/11 ja 126/21).

Asianajajalla on oikeus periä palkkio palveluistaan ja korvaus työstä aiheutuneista kuluista asianajajaliiton vahvistaman ja oikeusministerin hyväksymän hinnaston mukaan. Asianajajat antavat asiakkaalle laskun suorittamansa työn jälkeen. Jos valtakirja peruutetaan tai kumotaan, asianajajan on lähetettävä lasku 30 päivän kuluessa peruutuksesta tai kumoamisesta.

Varallisuus oikeudellisissa asioissa asianajajat voivat määrittää palkkion työstään edustamansa osapuolen kanssa suhteessa menettelyn tai niiden oikeudellisten toimien lopputulokseen, joihin asianajaja on ryhtynyt asiakkaan toimeksiannosta, virallista hinnastoa noudattaen. Tällainen järjestely on pätevä vain, jos siitä on sovittu kirjallisesti.

Toisin sanoen varallisuus oikeudellisissa asioissa osapuoli voi säädellä suhdettaan asianajajaansa kirjallisella sopimuksella.

#### **11 Voinko saada oikeusapua?**

Jos osapuoli tarvitsee ammattimaista oikeusapua, hän voi kääntyä asianajajan puoleen. Kroatiassa asianajajat ovat heistä annetun lain 3 §:n mukaan valtuutettuja antamaan kaikenlaista oikeusapua. He voivat antaa oikeudellista neuvontaa, laatia kanteita, pyyntöjä, hakemuksia, myös tavallisia ja ylimääräisiä muutoksenhakemuksia ja muita menettelyasiakirjoja sekä edustaa asiakkaitaan.

Lisäksi osapuolilla on mahdollisuus saada maksutonta oikeusapua. Maksuttomasta oikeusavusta annetussa laissa (*Zakon o besplatnoj pravnoj pomoći*; virallisen lehden nrot 143/2013 ja 98/19) säädetään mahdollisuudesta antaa maksutonta oikeusapua kansalaisille, joilla ei ole varaa maksaa oikeusavusta mutta jotka tarvitsevat sitä. Lisätietoa maksuttoman oikeusavun järjestelmästä Kroatiassa löytyy osoitteesta

<https://pravosudje.gov.hr/besplatna-pravna-pomoc/6184>.

#### **12 Mistä lähtien asian katsotaan olevan vireillä? Antavatko viranomaiset palautetta siitä, onko asia on pantu vireille asianmukaisella tavalla vai ei?**

Yksityisoikeudellinen menettely käynnistetään nostamalla kanne, ja sen katsotaan olevan vireillä sitten, kun kanne on toimitettu vastaajalle tiedoksi.

Kun kanne on vastaanotettu, aloitetaan oikeudenkäynnin valmistelu.

Valmisteluihin sisältyy muun muassa kanteen alustava tutkinta. Jos tuomioistuin toteaa, että kanne on epäselvä tai että se ei sisällä kaikkia tutkittavaksi ottamisen edellytyksiä, tuomioistuin palauttaa sen kantajalle ja pyytää tätä korjaamaan sen tai täydentämään sitä annettujen ohjeiden mukaisesti.

#### **13 Onko mahdollista saada tarkempaa tietoa menettelyn etenemisen aikataulusta (esim. siitä, koska on saavuttava asian käsittelyyn)?**

Tuomioistuimen kirjaamon virkailija ilmoittaa osapuolille sekä heidän asiamiehilleen ja edustajilleen asian etenemisestä kirjaamossa ja asiakirja-aineistossa olevien tietojen perusteella.

Ilmoitettavat tiedot on rajattu koskemaan menettelyn vaiheita, tuomioistuimen kokoonpanoa (yksi tuomari), asianomaisen jaoston puheenjohtajaa ja jäseniä sekä lakimiesavustajia.

Tietoja annettaessa on kiellettyä sanoa mitään yksittäisten oikeudellisten toimien asianmukaisuudesta ja menettelyn todennäköisestä lopputuloksesta.

Tietoja voidaan antaa puhelimitse, sähköpostitse ja kirjallisesti.

Osapuolet voivat tutustua menettelyn etenemistä, tuomioistuimen kokoonpanoa (yksi tuomari), asianomaisen jaoston puheenjohtajaa ja jäseniä sekä lakimiesavustajia koskeviin tietoihin verkossa edellyttäen, että oikeustapauksia koskeva julkinen tietokanta (e-Predmet) on käytössä kyseisessä asiassa.

Asian käsittelyä oikeudessa ja osapuolten tai tuomioistuimen muita toimia koskevista määräajoista säädetään siviiliprosessilaissa.

Lisätietoja määräajoista on portaalin tietosivulla "[Menettelylliset määräajat – Kroatia](#)".

Päivitetty viimeksi: 14/08/2023

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa.

Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.